

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Socialvårdsbyrån, S2

Beslutande

Minister
Wille Valve

Föredragande

Socialinspektör
Martha Hannus

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 71

Utlåtande om utkast till regeringens proposition angående ändringar i lagen om utkomststöd och andra lagar som har samband med den.

ÅLR 2016/7452

110 S2

Social- och hälsovårdsministeriet begärde den 8.9.2016 in utlåtanden till regeringens proposition angående ändringar i lagen om utkomststöd och vissa lagar som har samband med den. Propositionen erhöles på svenska den 30.9.2016. Tiden för att lämna utlåtande förlängdes därmed från den 30.9.2016 till den 11.10.2016. Propositionen anknyter till överföringen av ansvaret för det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten i riket. Lagarna som gäller överföringen stadfästes redan sommaren 2015, och propositionen kompletterar de tidigare antagna lagarna. Lagarna som berörs av lagförslaget är förutom lagen om utkomststöd (FFS 1412/1997) lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001), lagen om främjande av integration (1386/2010), barnskyddslagen (FFS 417/2007) samt lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsheter (FFS 116/2002). Lagarna avses träda i kraft den 29 december 2016 samt den 1 januari 2017.

Enligt 19 § 3 mom. självstyrelselagen kan i en landskapslag för vinnande av enhetlighet och överskådlighet upptas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Upptagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte en ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet. I ett flertal landskapslagar ingår bestämmelser av rikslagstiftningsnatur. I dessa landskapslagar, som allmänt kallas för blankettlagar, har rikets lagar gjorts tillämpliga på Åland med vissa avvikelser.

Landskapet har enligt 18 § 13 punkten självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) behörighet i fråga om socialvård, vilket omfattar lagen om utkomststöd. Landskapsregeringen konstaterar att lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte inte tillämpas på Åland. Barnskyddslagen (FFS 417/2007) tillämpas som blankettlag i landskapet. I barnskyddslagen ingår bestämmelser som tillhör landskapets behörighet

men också bestämmelser som enligt 27 § 3, 6, 7, 23 och 24 punkten självstyrelselagen hör till rikets behörighet. Främjande av integration tillhör landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 §, 4, 13, 14, 22 och 23 punkten i självstyrelselagen medan ärenden som gäller mottagande av flyktingar med stöd av 27 § 2 och 26 punkten i självstyrelselagen hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Landskapet har en egen lag om främjande av integration (2012/74).

Lagen om utkomststöd tillämpas i landskapet genom landskapslag (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd, en så kallad blankettlag. Blankettlagen innehåller en bestämmelse som gör att ändringar som görs i rikslagstiftningen automatiskt blir gällande på Åland. Därför är det av stor betydelse för Åland att i god tid få information om kommande lagändringar, för att hinna anpassa blankettlagstiftningen till de aktuella ändringarna. Enligt självstyrelselagen kan presidentens lagstiftningskontroll ta upp till fyra månader i anspråk.

De föreslagna ändringarna i lagen om utkomststöd kräver avvikelser för att förtydliga att det på Åland, till skillnad från i riket, fortsatt är kommunerna som har ansvar för beviljandet av det grundläggande utkomststödet. Landskapsregeringen kan därför konstatera att tidsplanen för de föreslagna lagändringarnas ikraftträdande är alltför snäv för att landskapsregeringen mot bakgrund av sedvanlig lagtingsbehandling ska kunna genomföra den lagberedning som de föreslagna ändringarna kräver innan ändringen i rikslagstiftningen träder i kraft.

Landskapsregeringen konstaterar att när ändringar i rikets lagstiftning görs med en snäv tidtabell försvårar det landskapets möjlighet att göra nödvändiga anpassningar. Dessutom försvårar detta landskapets möjlighet att tillämpa denna lagstiftning som så kallad blankettlagstiftning. Även små ändringar i rikets lagar kan ha betydelse för myndigheternas verksamhet på Åland vad gäller beslutsfattande, utbildning av personal samt information och rådgivning till landskapets invånare.

Landskapsregeringen finner att situationen med de korta remisstiderna och den korta tiden mellan begäran om utlåtande och föreslaget datum för ikraftträdande börjar bli ohållbar, och att denna situation kan komma att undergräva rättskyddet för invånarna i landskapet.
